

— Då var det liv och rörelse i Valla Men tala inte om den gamla 'goda' tiden

Pag

Boström föddes 1886 i Floda. Att han hade ett gott huvud, visade han redan under skolgången. Men tiderna tillät bara skolgång varannan dag. Barnen behövdes i arbetet. Ivar fick valla kor och köra tröskverk för att tjäna några ören.

— Min lärare, gamle Sjödin i Flodafors, var en bra undervisare, säger Boström. Så bra betyg, som Ivar fått, har jag aldrig givit en pojke, sade han en gång till min far. Hade det funnits samma möjligheter till utbildning då, som det gör nu, hade jag säkert fortsatt att skola mig. Men schemat upptogs på den tiden till största delen av biblisk historia och psalmverser. Och allt skulle man kunna utantill. Det tyckte jag inte var mycket att komma med i det praktiska livet.

— Jag hade väl en del medhåll av min lärare, och rottingen behövde jag aldrig smaka. En tid bodde jag hos honom, och på sommaren ringde jag i kyrkklockan varje morgon och kväll. Det var till att gå upp klockan sex på morgonen. För det fick jag 20 kronor. Jag fick även mjölka hans ko, hugga ved och bistå honom med olika sysslor.

— Skolsalen var stor och kall. Vi fick elda i en kamin, för att hålla värmen uppe. Dåligt med kläder hade man också. Vi var tio syskon hemma. Det var inte alltid vi hade skor på fötterna. Ändå vill jag påskina, att vi kom lindrigt undan. Det fanns de, som hade det värre.

— När jag var 14 år, hade jag plats som ladugårdspojke i ett år. Då fick jag gå upp halv fem och arbeta till halv åtta på kvällen. Var tredje söndag hade jag fri. Det var ett slitsamt år, och jag tjänade inte mer än 75 kr. Samma penningssumma har jag tjänat på en dag senare i mitt liv.

MILITÄRLIVET ONÖDIGT

1903 arbetade Boström på bryggeriet i Katrineholm. Han var då aktiv fotbollsspelare i stadens lag. Det var i idrottsgrenens födelse. 1906 var han med och byggde Katrineholms gamla posthus. Sedan bar det av till huvudstaden ett år, innan han exacerade beväring i Malmköping 1907.

— Jag var nog en dålig soldat, skrattar Boström. Jag var inte mycket för de där dumheterna, där ståt och grannlåt sattes i första rummet. Jag betraktades väl närmast som socialist. När vi skulle ha noggrann marsch, fick jag gå in, eftersom jag ansågs sabotera exercisen. Skjuta kunde jag emellertid. Jag hade varit med min far och jagat, sedan jag var ganska liten. Men trots att jag även kommer ihåg, att det var mask i sagosoppan, är det mest glada och roliga minnen kvar.

— Löjtnanten ställde upp oss en dag och frågade: "Tycker ni det är roligt att sparka fotboll?" Var på jag svarade lågmält: "Jo, det ger du dej f—n på". Eftersom jag stod ute på flygeln, trodde jag inte han skulle höra min replik, men det gjorde han. Jag slapp dock bestraffning.

— Nej, skicka miljarderna till u-länderna, istället för att lägga ut dem på försvaret. Då skulle de komma till både nytta och glädje. Det är min åsikt. Att vara pacifist är ingen skam.

EGEN VERKSTAD

Efter militärtjänstgöringen började Boström som maskinist på sågverket vid Holbonäs. 1911 flyttade han till Ornäs i Dalarna, men kom snart tillbaka och arbetade vid tegelbruket i Valla en tid. 1913 tog han Anna Andersson från Kölna till hustru. De flyttade tre år senare till Katrineholm. 1920 flyttade makarna in i fastigheten Ljungbergslund 1 i Valla, där Boström fortfarande bor kvar. Han startade då en egen rörelse — rörmokeri och cykelverkstad — som han drev i över 20 år. Sedan arbetade han som reparatör vid tröskmaskinerna i nio år, innan han uppnådde pensionsåldern.

— Då fick jag sluta. Man hade inte användning för en pensionär. Men jag var fortfarande stark och arbetsför. Hos byggmästare Andersson i Sköldinge murade jag i sex-sju år. Se, jag har varit en arbetsmyra i hela mitt liv och har aldrig kunnat hålla mig stilla.

KÄND SPELMAN

Boström är känd i trakten som en skicklig fiolspelare. Han är medlem i spelmansförbundet och aktiv i Valla spelmannslag. I sin ungdom spelade han på logdanser, bröllop och baler tillsammans med brodern Bernhard. Så har han också musikaliskt påbrå. Fadern var nämligen riksspelman.

Boström följer med intresse allt som sker både i omgivningen och ute i världen. Han har alltid hungrat efter bildning och har gärna sett sig litet omkring, när tillfälle givits. Han blev änkeman 1959, men medan hustrun levde, var de trogna resenärer med mystiska tåget. Han bläddrar bland gamla bilder och hittar ett tidningsurklipp.

— Jag minns särskilt den gången, berättar han, när vi hamnade i Göteborg. Vi var 700 församlade, då en tidningsman kom fram till mig och frågade, vad vi var för ena. "Vi kommer från de melansvenska urskogarna", svarade jag, "och det är nått och jämt att vi talar svenska. De flesta av oss

Ivar Boström och brodern Bernhard samt (sittande) Karl Axelsson fotograferade 1910 eller något senare, när de spelade på en fest i Katrineholm.

är analfabeter, så det är inte mycket att prata med". Jag talade om, att vi varit gifta i över 40 år, och att vi nu var på en försenad bröllopsresa. Dagen efter kunde man läsa om oss i Göteborgs-Tidningen.

ÖL-SOFIE OCH PIP-LOVISE

— I Valla är det inte mycket, som är sig likt från sekelskiftet, säger Boström och ser tillbaka. Det var ganska litet bebyggt, och invånarantalet var inte stort. Ändå var här liv och rörelse. Det var mera händelserikt. Tröskmaskinerna fanns redan, men fabriken var belägen på östra sidan om bron. Tegelbruket var också färdigbyggt till år 1900. Dessutom fanns det flera smedjor.

Det går inte att återge allt, som Boström berättar — om mejeriet, "stora affären", spisbrödsfabriken, gamla stationen m. m. Det skulle rymma en hel bok.

— Det dracks mycket öl på den tiden. I Lindvalls gamla stuga hade Öl-Sofie utskänkning. Där

såg jag för första gången en kvinna röka pipa. Hon gick under benämningen Pip-Lovise. Det fanns många original — de drog sig fram utan inkomster många gånger, hur de nu bar sig åt. I en djup grund, belägen på samma plats som sparbanken nu, satt man och drack. Det var en brokig samling människor, mest hantverkare. Där förekom ibland slagsmål mellan ölgubbarna och nykteristerna. Ölgubbarna slogs sines emellan också förstås. Gästgivargården, som brann 1961, hörde till de äldsta byggnaderna. Dit kom resande för att övernatta eller för att byta häst. Dit kom också hantverkare med sågar och andra verktyg under armen för att dricka öl.

— En gång i Lånaden var det marknad på torget mitt för nuvarande prästbostaden. Dit kom narsare, västgötaknallar, klädehandlare, krukmakare och många andra. Man sålde allt från vävskeidar till grisar — ja, t. o. m. gårdar bjöds ut. Dit gick även folk, som uppträdde med dresserade björnar.

— 1908 var jag med och byggde dansbanan. Annars dansade vi mest på logar. På vintern höll vi till inomhus, bl. a. vid Gustavsvik och Pettersdal. Innan jag var med ute, dansade ungdomen på en holme i Jägern vid Ökna. Mina äldste syskon var med därute ibland.

Onsdag den 17 augusti 1966